

Kongstankin um, at tær valutaskapandi vinnurnar einsamallar eru tær, sum alt annað virksemin í landinum livir av, er burturvið, heldur Jóannes Jacobsen, adjunktur í búskaparfrøði á Fróðskaparsetri Føroya. – Hatta er ein søga, sum Magni Laksáfoss hevur bryggjað uppi í høvðinum á sær sjálvum, tí har er í øllum forum absolutt onki grundarlag fyri hási søguni í altjóða viðurkendari búskaparfrøði, sigur hann.

Samstundis brúkar skeiv amboð, kann úrslitið bert verða spekulastjónir, heldur Jóannes Jacobsen.

– Eg haldi, tað er eitt skeivt upphald at siga, at innlenska vinnan onki skapar. Eg góðtaki ikki tann premissin. Allir aðrir búskaparfrøðingar, sum eg kenni og veit um, vita, at innlensk vinna eisini skapar virðir, og tað er simpulthen onki grundarlag fyri upphaldinum hjá Magna Laksáfoss í búskaparvísindini yvirhøvur. Búskaparliga er tað absolutt skilagott, at man viðhvørt klippir hvørjum øðrum, malar húsini hjá hvørjum øðrum, passar børn hjá hvørjum øðrum, leggur gips á beinið hjá hvørjum øðrum o. s. fr. Tað er eisini virðisskapandi. Nei, tað er rætt, at vit ikki kunnu liva av klippa hvørjum øðrum, men vit kunnu heldur ikki liva av bara at selja fisk. Tað er ein spurningur um at hava tað rætta lutfallið millum ymisku vinnurnar, sigur hann.

Ein trúarspurningur

Adjunkturin á Fróðskaparsetrinum sigur seg absolutt onki kunna brúka ella taka til sín í kanningini hjá Magna Laksáfoss.

– Men møguleikin er sjálvandi, at hann hevur fingið eina opinbering og funnið fram til okkurt, sum búskaparvísindin ikki visti av áðrenn, og sum er rættari enn tað, sum hon annars sigur. Tað má man so gera upp við seg sjálvan, hvat man trýr, Magna Laksáfoss ella vísindini, og eg trúgvi vísindini, sigur Jóannes Jacobsen.

– Hevði eg skula gjørt eina kanning av samfelagstýðninginum av fiskivinnuni, so hevði eg reint faktueli hildið meg til ta grundleggjandi uppteljingina av BFI. Ta talvuna hevði eg kunna sett upp eftir fáum minuttum, og tann uppteljingin vísir støðuna, sum hon er. Síðani hevði eg kanska boðið mær til at gjørt eina

konjunkturanalysisu við útrokningum av, hvussu sveiggj í fiskivinnuni hava ávirkað búskapin, og hvussu møgulig komandi sveiggj fara at ávirka hann, sigur hann.

Týðningarmikil vinna

Jóannes Jacobsen leggur dent á, at hann við sínum kritikki av kanningini hjá Magna Laksáfoss ikki roynir at undirmeta stóra týðningin, sum fiskivinnan hevur í búskapinum og samfelagnum.

– Tað er ongin ivi um tað, at tað er hend ein ógvuslig teknilg menning í fiskivinnuni, og at tann menningin er atvold til, at vit nú kunnu fáa eina risastóra virðisøking burtur úr fiskiríkidøminum, sum vit hava ræði á. Tann virðisøkingin er jú vaksin øgiliga nógv yvir eitt langt tíðarskeið, og tað er absolutt ein høvuðsorsøk til, at føroyska samfelagið er so ríkt, sum tað er í dag.

– Talið av teimum, sum arbeiða í fiskivinnuni, minkar alla tíðina, men vit fiska líka stór virðir fyri tað. Hvør einstakur reiðari skapar ella fiskar nógv meira enn fyrr, og tað er tað, sum teknilg menning er, at hvør einstakur arbeiðstími í vinnuni skapar stórri virðir enn árið frammanundan, ella tey tiggju árin frammanundan.

– Men harfrá og til at tekna eina statiska mynd, sum vísir, júst hvussu nógv fiskivinnan ávirkar samlaða búskapin her og nú, tað ber als ikki til í mínum eygum. Og als ikki, tá tað samstundis verður sagt, at til dømis tey virðini, sum verða skapt í handilsvinnuni í Havn, hjá fysioterapøjtunum í Klaksvík og annars øll tann innlenska vinnan, ikki eru til sum sjálvstøðug virðisskapan, men bert eksisterar orsakað av fiskivinnuni og øðrum valutaskapandi virksemin. Tað kann ein búskaparfrøðingur als ikki kenna aftur í sínari vísind.

FISKIVINNAN ER HELVTIN AV BÚSKAPINUM

SAMBÆRT NÝGGJARI KANNING, SUM MAGNI LAKSÁFOSS, BÚSKAPARFRØÐINGUR HEVUR GJÓRT FYRI FØROYA REIÐARAFELAG, STAVABU 43 PROSENT AV FØROYSKA BÚSKAPINUM Í 2012 FRÁ FISKIVINNUNI, OG SÍÐANI ALDARSKIFTIÐ HEVUR FISKIVINNAN VERIÐ GRUNÐARLAG UNDIR UMLEIÐ HELMINGINUM AV ØLLUM TÍ BÚSKAPARLIGA VIRKSEMINUM Í FØROYUM

Ingolf S. Olsen – PRESS

43

prosent. So stóru partur av tí samlaða føroyska búskapinum stavaði í 2012 frá fiskivinnuni, sambært nýggjari kanning hjá Magna Laksáfoss, búskaparfrøðingi.

Kanningin, sum var almannakunngjørd 11. februar, byggir í høvuðsheitum á 2012-tøl frá Hagstovu Føroya, sum í ávísan mun eisini eru framroknað til 2013.

Beinleiðis virksemin í fiskivinnuni í 2012 – bruttofaktórinntøkan, BFI – var 1,9 milliard krónur, men Magni Laksáfoss hevur við sínum serliga myndli roknað seg fram til, at fiskivinnan umframt hetta við sínum eftirspurningi eftir vørum og tænastrum hevði eitt avleitt virksemin í privata geiranum á 1,350 milliard krónur og figgjaði alment virk-

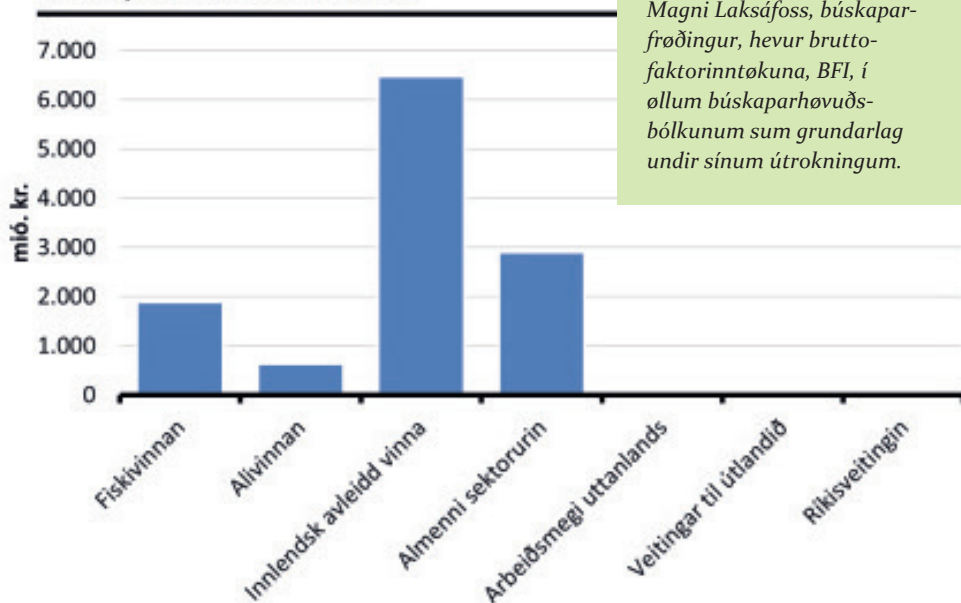
semi fyri eina milliard krónur, sum so aftur hevði avleitt alment virksemin fyri aðrar 900 milliúnir krónur við sær.

Tilsamans gevur hetta 5,1 milliard krónur, sum var fiskivinnunar lutur í tí samlaða føroyska búskapinum á 11,95 milliardir krónur í 2012.

Í frágreiðingini vísir Magni Laksáfoss á, at búskaparstøddin á fiskivinnuni hevði verið enn størri, um hann hevði talt alt við. Millum annað staðfestir hann, at ein stóru partur av virkseminum hjá føroysku arbeiðsmegini uttanlands er fylgivirksemi av føroysku fiskivinnuni, og at útflutningur av til dømis trolum, trollemum og aðrari útgerð til fiskivinnuna er ein ringvirkningur av eftirspurninginum frá heimligu fiskivinnuni.

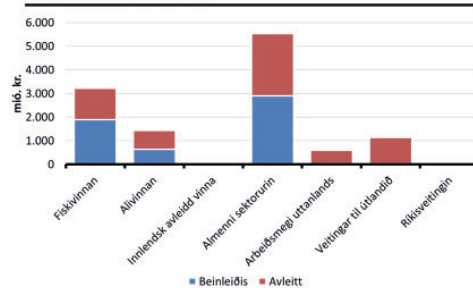
Í samandrátinum í kanningini sigur Magni Laksáfoss eisini, at útrokningar vísa, at týðningurin av fiskivinnuni hevur ligið millum 40 og 60 prosent av tí samlaða búskapinum í tíðarskeiðnum 1999 – 2013.

BFI í høvuðsbólkum í 2012

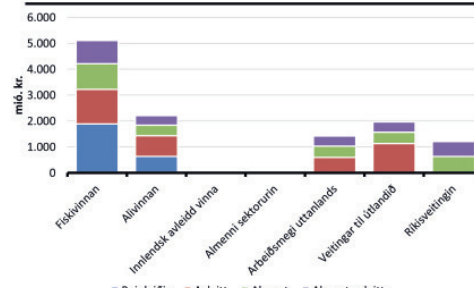
Magni Laksáfoss, búskaparfrøðingur, hevur bruttofaktorinntøkuna, BFI, í øllum búskaparhøvuðsbólkunum sum grundarlag undir sínum útrokningum.

Beinleiðis og avleitt BFI í 2012

Kelda: Hagstova Føroya og egnar útrokningar.

Keldurnar til BFI í 2012

Kelda: Hagstova Føroya og egnar útrokningar.

Av tí, at avleidda innlenska vinnan sambært Magna Laksáfoss er til orsakað av eftirspurningi úr øðrum vinnugeirum, er fyrsta stigið hjá honum at býta henda stabban út á hinar stabbarnar (talvan vinstrumegin). Síðani ger hann tað sama við almenna geiran (talvan høgrumegin).